

PREZES
NAJWYŻSZEJ IZBY KONTROLI
Krzysztof Kwiatkowski

KPS.410.001.07.2016

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

Tekst ujednolicony
zgodnie z uchwałą Nr 25/2016 Kolegium Najwyższej Izby Kontroli
z dnia 25 maja 2016 r.

I. Dane identyfikacyjne kontroli

<i>Numer i tytuł kontroli</i>	P/16/001 - Wykonanie budżetu państwa w 2015 r. w części 54 – Urząd do Spraw Kombatantów i Osób Represjonowanych.
<i>Jednostka przeprowadzająca kontrolę</i>	Najwyższa Izba Kontroli Departament Pracy, Spraw Społecznych i Rodziny
<i>Kontrolerzy</i>	1. Kazimierz Laskus, doradca prawny, upoważnienie do kontroli nr 97603 z dnia 14.01.2016 r. 2. Grażyna Kotowicz, doradca ekonomiczny, upoważnienie do kontroli nr 99709 z dnia 3.02.2016 (dowód: akta kontroli str. 1-4)
<i>Jednostka kontrolowana</i>	Urząd do Spraw Kombatantów i Osób Represjonowanych, zwany w dalszej treści UdSKIOR lub Urzędem.
<i>Kierownik jednostki kontrolowanej</i>	Jan Józef Kasprzyk, pełniący obowiązki Szefa Urzędu do Spraw Kombatantów i Osób Represjonowanych od dnia 1 lutego 2016 r. Od dnia 1 lutego 2013 r. do dnia 31 stycznia 2016 r. Szefem Urzędu był Jan Stanisław Ciechanowski. (dowód: akta kontroli str. 5-6)

II. Wprowadzenie

W ramach części 54 finansowano – zgodnie z obowiązującymi przepisami – zadania wynikające m.in. z ustawy z dnia 24 stycznia 1991 r. o kombatantach oraz niektórych osobach będących ofiarami represji wojennych i okresu powojennego¹, ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych², ustawy z dnia 31 maja 1996 r. o świadczeniu pieniężnym przysługującym osobom deportowanym do pracy przymusowej oraz osadzonym w obozach pracy przez III Rzeszę i Związek Socjalistycznych Republik Radzieckich³, ustawy z dnia 7 maja 2009 r. o zadośćuczynieniu rodzinom ofiar zbiorowych wystąpień wolnościowych w latach 1956-1989⁴, ustawy z dnia 20 marca 2015 r. o działaczach opozycji antykomunistycznej oraz osobach represjonowanych z powodów politycznych⁵. Głównym zadaniem Urzędu jest udzielanie pomocy kombatantom, ofiarom represji wojennych i okresu powojennego oraz członkom ich rodzin, znajdującym się w trudnej sytuacji materialnej i życiowej, niezbędnej pomocy socjalnej i opieki zdrowotnej, upamiętnianie i popularyzowanie historii walk o odrodzenie Polski oraz represji wojennych i okresu powojennego.

Celem kontroli była ocena wykonania ustawy budżetowej na rok 2015⁶ w części 54 – Urząd do Spraw Kombatantów i Osób Represjonowanych.

Zakres kontroli obejmował:

- analizę porównawczą danych ujętych w rocznym sprawozdaniu budżetowym Rb-27 z wykonania planu dochodów budżetowych,
- wykonanie wydatków budżetu państwa w części 54, w tym efekty uzyskane w wyniku realizacji wydatków,

¹ Dz. U. z 2014 r., poz. 1206 ze zm.

² Dz. U. z 2015 r., poz. 748 ze zm.

³ Dz. U. z 2014 r., poz. 1001.

⁴ Dz. U. Nr 91, poz. 741 ze zm.

⁵ Dz. U. poz. 693 ze zm.

⁶ Ustawa z dnia 15 stycznia 2015 r. (Dz. U. poz. 153 ze zm.).

- prawidłowość sporządzenia rocznych sprawozdań budżetowych za rok 2015 oraz sprawozdań za IV kwartał 2015 r. w zakresie operacji finansowych,
- nadzór i kontrolę sprawowane przez dysponenta części budżetu państwa w trybie art. 175 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (uofp)⁷.

Dochody w części 54 dochody wyniosły w 2015 r. 23,4 tys. zł i w całości zostały zrealizowane przez kontrolowaną jednostkę.

W 2015 r. w części 54 zrealizowano wydatki budżetu państwa w wysokości 29.778,9 tys. zł, które w całości stanowiły wydatki zrealizowane przez kontrolowaną jednostkę.

W części 54 nie planowano środków z budżetu środków europejskich.

(dowód: akta kontroli tom I, str. 7- 42)

III. Ocena kontrolowanej działalności

Ocena i jej uzasadnienie

Najwyższa Izba Kontroli ocenia⁸ pozytywnie wykonanie budżetu państwa w 2015 r. w części 54 – Urząd do Spraw Kombatantów i Osób Represjonowanych.

W wyniku szczegółowej kontroli wydatków na kwotę 3.844,9 tys. zł, co stanowiło 12,9% zrealizowanych wydatków stwierdzono, że zostały one poniesione z zachowaniem zasad gospodarowania środkami publicznymi, określonych w uofp i aktach wykonawczych. Nie stwierdzono niecelowego lub niegospodarnego wydatkowania środków publicznych. Pozytywną ocenę uzasadnia fakt, że w rezultacie wydatkowania środków zrealizowano wszystkie ustawowe zadania, określone w planie finansowym w części – 54 Urząd do Spraw Kombatantów i Osób Represjonowanych.

Najwyższa Izba Kontroli pozytywnie zaopiniowała roczne i kwartalne sprawozdania za 2015 r., sporządzone przez dysponenta części 54 - Urząd do Spraw Kombatantów i Osób Represjonowanych. Sprawozdania zostały sporządzone prawidłowo, na podstawie danych wynikających z ewidencji księgowej oraz terminowo, zgodnie z przepisami rozporządzeń Ministra Finansów w sprawie: sprawozdawczości budżetowej⁹, sprawozdań jednostek sektora finansów publicznych w zakresie operacji finansowych¹⁰, a także sprawozdawczości budżetowej w układzie zadaniowym¹¹. System kontroli zarządczej zapewniał prowadzenie kontroli prawidłowości sprawozdań budżetowych i sprawozdań w zakresie operacji finansowych. Zgodnie z założeniami przyjętymi do kontroli wykonania budżetu państwa w 2015 r. kontrola dochodów budżetowych w części 54 – Urząd ds. Kombatantów i Osób Represjonowanych została ograniczona do przeprowadzenia analizy porównawczej danych ujętych w sprawozdaniu budżetowym Rb-27 z wykonania dochodów budżetowych z 2015 r.

Ujawnione w toku kontroli nieprawidłowości nie miały wpływu na realizację wydatków w tej części i polegały na nie osiągnięciu zakładanych mierników dla trzech działań ujętych w budżecie zadaniowym, a także akceptowaniu i rozliczaniu faktur za towary, usługi gastronomiczne i turystyczne na łączną kwotę 491,9 tys. zł, które nie zawierały określenia nazwy towaru lub zakresu świadczonych usług oraz ilości i ceny jednostkowej towaru lub usługi, czym nie spełniały wymogów określonych w art. 106e ust. 1 pkt 7, 8 i 9 ustawy z dnia 11 marca 2004 r. o podatku od towarów i usług¹². Nieprawidłowości tego samego rodzaju

⁷ Dz. U. z 2013 r., poz. 885 ze zm.

⁸ W kontroli wykonania budżetu państwa w 2015 r. Najwyższa Izba Kontroli stosuje następujące oceny: pozytywna i negatywna. W przypadku gdy nie zostały spełnione kryteria ani dla oceny pozytywnej ani dla negatywnej stosuje się ocenę opisową.

⁹ Rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 16 stycznia 2014 r. w sprawie sprawozdawczości budżetowej (Dz. U. poz. 119 ze zm.).

¹⁰ Rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 4 marca 2010 r. w sprawie sprawozdań jednostek sektora finansów publicznych w zakresie operacji finansowych (Dz. U. z 2014, poz. 1773).

¹¹ Rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 28 grudnia 2011 r. w sprawie sprawozdawczości budżetowej w układzie zadaniowym (Dz. U. Nr 298, poz. 1766).

¹² Dz. U. z 2011 r., Nr 177, poz. 1054 ze zm.

dotyczące rozliczania faktur na zakup artykułów spożywczych mimo, że nie zawierały one danych określonych w art. 106e ust. 1 pkt 7, 8, 9 ustawy o podatku od towarów i usług, były już stwierdzone w trakcie kontroli wykonania budżetu państwa w 2014 r. i pomimo to nadal nie zostały wyeliminowane. Ponadto udzielono zamówienia publicznego na usługę gastronomiczną na kwotę 22.250 zł z naruszeniem procedur ustalonych w zarządzeniu Kierownika Urzędu do Spraw Kombatantów i Osób Represjonowanych¹³. Stwierdzone przez NIK nieprawidłowości świadczą, że nie w pełni funkcjonowała adekwatna, skuteczna i efektywna kontrola zarządcza.

IV. Wyniki kontroli

1. Dochody budżetowe

Opis stanu faktycznego

W ustawie budżetowej na rok 2015 dochody budżetowe dla tej części zaplanowano w kwocie 21,0 tys. zł, tj. o 3,9 tys. zł (15,6%) niższej niż wykonane w 2014 r. Zrealizowane dochody wyniosły 23,4 tys. zł i były wyższe o 2,4 tys. zł, tj. 11,4 % od kwoty planowanej. W porównaniu do 2014 r. wykonane dochody były niższe o 1,6 tys. zł, tj. 6,0%. Najwyższe dochody zostały zrealizowane z tytułu: nadpłaty składek ZUS z lat ubiegłych – 12,7 tys. zł, zwrotu za 2014 r. części kaucji od wynajmującego za czynsz za powierzchnię archiwum – 3,9 tys. zł (w związku ze zmianą kursu waluty i indeksacji) oraz zwrotu pomocy pieniężnej udzielonej kombatantom w 2014 r. – 5,6 tys. zł.

Zgodnie ze sprawozdaniem Rb-27 z wykonania planu dochodów budżetowych na koniec 2015 r., w części 54 - Urząd ds. Kombatantów i Osób Represjonowanych wystąpiły należności pozostałe do zapłaty w wysokości 13,3 tys. zł i w porównaniu do 2014 r. były wyższe o 7,3%. Dotyczyły one zaległości z tytułu nierozliczonych dotacji celowych z lat ubiegłych.

(dowód: akta kontroli tom I, str. 31-61)

2. Wydatki budżetu państwa

Opis stanu faktycznego

W ustawie budżetowej na rok 2015 wydatki budżetu państwa w części 54 zostały zaplanowane w wysokości 29.455,0 tys. zł w układzie klasyfikacji budżetowej z uwzględnieniem założeń przyjętych do planowania budżetu państwa przez Ministra Finansów¹⁴. Szef Urzędu dokonał 21 przeniesień wydatków między paragrafami klasyfikacji budżetowej, zgodnie z art. 171 ust. 1 uofp. Ponadto, na podstawie art. 154 ust. 1 i art. 155 ust. 2 uofp, Minister Finansów trzykrotnie wprowadził zmiany w budżecie państwa na rok 2015 w części 54 zwiększając wydatki o 25.115,2 tys. zł z części 83 – Rezerwy celowe, z przeznaczeniem na:

- sfinansowanie dodatków służby cywilnej oraz dodatkowego wynagrodzenia rocznego dla jednego urzędnika służby cywilnej w kwocie 12,7 tys. zł,
- sfinansowanie zadań, głównie na wypłatę świadczeń dla działaczy opozycji i osób represjonowanych z powodów politycznych w kwocie 24.510,2 tys. zł,
- sfinansowanie od 1 września 2015 r. wynagrodzeń dla pięciu pracowników w grupie członków korpusu służby cywilnej w kwocie 102,5 tys. zł,
- wydatki bieżące związane z wyposażeniem stanowisk pracy dla pięciu nowozatrudnionych pracowników w tym: zakup dodatkowych skanerów, drukarek, opłat od przekazów pieniężnych z pomocą pieniężną i świadczeniami pieniężnymi, opłat pocztowych od zwiększonej korespondencji, zakup materiałów biurowych,

¹³Zarządzenie Kierownika Urzędu do Spraw Kombatantów i Osób Represjonowanych i Dyrektora Generalnego Urzędu do Spraw kombatantów i Osób Represjonowanych z dnia 16 kwietnia 2014 wprowadzające Instrukcję udzielania zamówień publicznych przez Urząd do Spraw Kombatantów i Osób Represjonowanych.

¹⁴Rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 17 czerwca 2014 r. w sprawie szczegółowego sposobu, trybu i terminów opracowania materiałów do projektu ustawy budżetowej na rok 2015 (Dz. U. poz. 825).

zwrot kosztów przejazdów na posiedzenia rad dla członków wojewódzkich rad konsultacyjnych w kwocie 471,8 tys. zł,

- wydatki majątkowe na sfinansowanie zakupu specjalistycznej drukarki modułowej do wydruku legitymacji z laminatorem oraz zakupu urządzenia wielofunkcyjnego w kwocie 18,0 tys. zł.

Środki z rezerw celowych budżetu państwa zostały wykorzystane w wysokości 548,5 tys. zł, tj. 2,2%, przyznanych rezerw, zgodnie z ich przeznaczeniem.

Zrealizowane w części 54 wydatki wyniosły 29.778,9 tys. zł, tj. 54,6% planu po zmianach. W porównaniu do 2014 r. były one niższe o 1.788,3 tys. zł, tj. o 5,7%. Niskie wykonanie planu wydatków wynikało z wykorzystania w wysokości 1,9% środków z rezerwy celowej w kwocie 25.000,0 tys. zł pn. Realizacja ustawy o pomocy dla działaczy opozycji antykomunistycznej oraz osób represjonowanych z powodów politycznych, uruchomionej w dniu 5 października 2015 r. w wysokości 25.000,0 tys. zł. W dniu 18 listopada 2015 r. Szef Urzędu do Spraw Kombatantów dokonał blokady wydatków w kwocie 23.000 tys. zł.

Przyczyną niewykorzystania środków był brak możliwości wydatkowania środków z rezerwy celowej na wypłatę świadczeń i pomocy pieniężnej dla działaczy opozycji komunistycznej oraz osób represjonowanych z powodów politycznych ze względu na niewielką, w stosunku do zakładanej, liczbę wniosków osób uprawnionych do wypłaty pomocy i świadczeń¹⁵. Wynikało to głównie z określenia w ustawie zbyt niskiego progu dochodowego, uprawniającego do ubiegania się o pomoc pieniężną i świadczenia¹⁶. Ponadto wpływ na niskie wykorzystanie środków miał fakt, że ustawa o działaczach opozycji antykomunistycznej oraz osobach represjonowanych z powodów politycznych weszła w życie z dniem 31 sierpnia 2015 r., natomiast rezerwa została utworzona na etapie prac parlamentarnych. Ostateczna liczba uprawnionych wynika z liczby wydanych decyzji administracyjnych Szefa Urzędu, który potwierdza posiadanie statusu działacza opozycji antykomunistycznej.

Najwyższe wydatki w kwocie 14.636,9 tys. zł zostały zrealizowane w dziale 853 - Pozostałe zadania w zakresie polityki społecznej (49,2% wydatków ogółem) i zostały poniesione na świadczenia społeczne¹⁷ (9.091,3 tys. zł), zakup usług (3.322,6 tys. zł) oraz dotacje celowe na sfinansowanie lub dofinansowanie zadań realizowanych przez stowarzyszenia (1.208,5 tys. zł).

Wydatki w dziale – 750 – Administracja Publiczna wyniosły 14.338,3 tys. zł i stanowiły 48,1% wydatków części 54. Wydatki w dziale 921 – Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego wyniosły 789,2 tys. zł, co stanowiło 2,7% wydatków części 54 i dotyczyły dotacji celowych na sfinansowanie lub dofinansowanie zadań realizowanych przez fundacje, stowarzyszenia i inne jednostki nie zaliczone do sektora finansów publicznych (§§2810; 2820 i 2830).

(dowód: akta kontroli tom I str. 95-141; 185-193)

¹⁵ W 2015 r. wpłynęły 154 wnioski o przyznanie pomocy pieniężnej oraz 226 wniosków o przyznanie świadczenia pieniężnego. Urząd wydał 73 decyzje dotyczące pomocy pieniężnej oraz 152 decyzje dotyczące świadczenia pieniężnego.

¹⁶ Zgodnie z art. 9 ust. 1 ustawy o działaczach opozycji antykomunistycznej oraz osobach represjonowanych z powodów politycznych świadczenie pieniężne przysługuje w wysokości 400 zł miesięcznie, jeśli dochód osoby samotnie gospodarującej nie przekracza kwoty odpowiadającej 100% najniższej emerytury, albo dochód w rodzinie nie przekracza kwoty odpowiadającej 100% najniższej emerytury. Zgodnie natomiast z art. 10 ust. 3 przywołanej wyżej ustawy pomoc pieniężna przysługuje jeżeli dochód osoby samotnie gospodarującej nie przekracza 220% najniższej emerytury, a dochód w rodzinie nie przekracza 150% emerytury.

¹⁷ Wypłacanych na podstawie art 19 ustawy o kombatantach oraz niektórych osobach będących ofiarami represji wojennych i okresu powojennego.

2.1. Wydatki według grup ekonomicznych

Z analizy porównawczej wydatków budżetowych Urzędu zrealizowanych w 2015 r. w stosunku do wydatków roku poprzedniego, według grup ekonomicznych określonych w art. 124 ust. 1 uofp wynika, że wydatki:

- na dotacje i subwencje¹⁸ zostały zrealizowane w wysokości 2.047,8 tys. zł, co stanowiło 45,6% wykonania w 2014 r.;
- na świadczenia na rzecz osób fizycznych w kwocie 9.438,4 tys. zł, co stanowiło 102,5% wykonania w 2014 r.;
- bieżące jednostek budżetowych zostały zrealizowane w wysokości 18.125,8 tys. zł i stanowiły 102,4% wydatków roku poprzedniego;
- majątkowe zrealizowano w wysokości 166,9 tys. zł, co stanowiło 97,1% wykonania w 2014 r.

(dowód: akta kontroli tom I str. 193)

Wydatki na dotacje celowe (na finansowanie i dofinansowanie zdań zleconych do realizacji stowarzyszeniom, fundacjom oraz pozostałym jednostkom niezaliczonym do sektora finansów publicznych) w wysokości 2.058,6 tys. zł zostały przeznaczone na realizację przedsięwzięć upamiętniających i upowszechniających tradycje walk o wolność i suwerenność Rzeczypospolitej Polskiej oraz na pomoc pieniężną i realizację zadań opiekuńczych dla kombatantów. Na realizację powyższych zadań Urząd wykorzystał kwotę 2.047,8 tys. zł, a niewykorzystane środki w wysokości 10,8 tys. zł zostały zwrócone na rachunek budżetu państwa.

Najwyższą kwotę – 1.200,0 tys. zł przekazano w formie pomocy pieniężnej kombatantom i innym osobom uprawnionym, znajdującym się w trudnej sytuacji materialnej oraz w związku z zaistnieniem zdarzeń losowych¹⁹. Pozostałą kwotą dotacji przeznaczono na realizację 72 zadań²⁰

Analiza wybranych trzech dotacji na kwotę 58,6 tys. zł na zadania realizowane przez:

- Fundację Pomocy na Rzecz Żołnierzy Armii Krajowej na zakup sprzętu, akcesoriów i materiałów niezbędnych do sprawowania opieki nad kombatantami i osobami represjonowanymi na kwotę 20 tys. zł;
- Polski Czerwony Krzyż - Mazowiecki Oddział Okręgowy na kwotę 30,1 tys. zł na zadania w zakresie zapewnienia opieki kombatantom i innym osobom uprawnionym,
- Związek Kombatantów RP i Byłych Więźniów Politycznych na kwotę 8,5 tys. zł na realizację zadań w zakresie pomocy w korzystaniu ze świadczeń zdrowotnych - dojazd do sanatorium,

¹⁸ Zasady przyznawania i przekazywania dotacji określa Zarządzenie Szefa Urzędu do Spraw Kombatantów i osób Represjonowanych z dnia 10 grudnia 2014 r. w sprawie zasad przyznawania oraz przekazywania dotacji na finansowanie lub dofinansowanie zadań związanych z kultywowaniem i upowszechnianiem tradycji walk o niepodległość i suwerenność Rzeczypospolitej Polskiej oraz pamięci o ofiarach wojny i okresu powojennego oraz Zarządzenie Szefa Urzędu do Spraw Kombatantów z dnia 9 stycznia 2015 r. w sprawie zasad przyznawania dotacji na finansowanie lub dofinansowanie kosztów zadań opiekuńczych, wykonywanych na rzecz środowiska kombatanckiego, zleczanych organizacjom pozarządowym.

¹⁹ Zgodnie z art. 19b ust. 3 w zw. z art. 19 ust. 1, 2 i 4 oraz art. 19b ust. 2 ustawy o kombatantach pomoc pieniężna może być przyznana na częściowe pokrycie kosztów zakupu wózka inwalidzkiego, sprzętu rehabilitacyjnego, przedmiotów ortopedycznych, środków pomocniczych, dostosowanie pomieszczeń mieszkalnych do rodzaju inwalidztwa oraz opłacanie pomocy pielęgnacyjnej. Pomoc pieniężną w pierwszej kolejności przyznaje się osobom wymagającym takiej pomocy, które ukończyły 85 lat. Pomoc pieniężna przysługuje również pozostałym po kombatantach oraz innych osobach uprawnionych wdowom lub wdowcom - emerytom, rencistom, inwalidom, osobom pobierającym uposażenie w stanie spoczynku lub uposażenie rodzinne.

²⁰ Wysokość dotacji wynosiła od 3 tys. zł do 55 tys. zł.

wykazała, że z ww. zleceniobiorcami Urząd zawarł umowy, w których określono m.in. termin wykonania zadania i przedłożenia sprawozdania, zobowiązanie do wykorzystania przekazanych środków finansowych, zgodnie z celem na jaki zostały przyznane, sposób ich ewidencjonowania i sankcje za niedotrzymanie warunków umowy. Dotacje zostały wykorzystane zgodnie z przeznaczeniem oraz prawidłowo rozliczone.

(dowód: akta kontroli, tom. I str. 181-184; tom II str. 96- 153)

Ponadto analizą objęto wydatkowanie środków na działalność polegającą na organizowaniu przez Urząd uroczystości upamiętniających i popularyzujących tradycję walk o niepodległość i suwerenność Rzeczypospolitej Polskiej. Urząd posiadał plan rzeczowo-finansowy, organizacji uroczystości w 2015 r., z wyszczególnieniem przedsięwzięć oraz terminów ich realizacji²¹. Szczegółowa kontrola organizacji czterech uroczystości na kwotę 179,2 tys. zł wykazała, że środki na ich organizację zostały wykorzystane zgodnie z przeznaczeniem i prawidłowo rozliczone.²²

(dowód: akta kontroli, tom. I str. 142-145; 196-222 tom II str. 1 -95)

W 2015 r. na świadczenia na rzecz osób fizycznych zaplanowano wydatki w wysokości 33.611,6 tys. zł. Wydatki te zrealizowano w kwocie 9.438,4 tys. zł, tj. 28,1% planu, z przeznaczeniem na:

- świadczenia pieniężne dla kombatantów i osób uprawnionych znajdujących się w najtrudniejszej sytuacji materialnej (9.091,3 tys. zł); wydatki w tej grupie dotyczyły świadczeń przyznawanych przez Szefa Urzędu kombatantom i innym osobom uprawnionym (wdowy i wdowcy po kombatantach) znajdujących się w trudnej sytuacji materialnej i zdrowotnej,²³
- wypłatę świadczeń rodzinom ofiar na podstawie ustawy o działaczach opozycji antykomunistycznej oraz osobach represjonowanych z powodów politycznych (337,3 tys. zł),
- refundacje lub dofinansowanie zakupu okularów dla pracowników Urzędu (9,8 tys. zł).

W 2015 r. wydatki bieżące jednostek budżetowych wyniosły 18.125,8 tys. zł, tj. 96,8% planu. W grupie tej największy udział miały środki przeznaczone na wynagrodzenia wraz z pochodnymi (ujęte w §§: 4010, 4040, 4110, 4120 i 4170), które wyniosły 10.938,4 tys. zł i stanowiły 102,2% tych wydatków poniesionych w 2014 r. oraz zakup materiałów i usług w wysokości 6.210,7 tys. zł, które stanowiły 104,2% wykonania w 2014 r.

(dowód: akta kontroli, tom I str.62-94; 99-103; 146-150; 188-193; 216-226)

Wypłacone wynagrodzenia bezosobowe w kwocie 224,4 tys. zł były niższe o 15,8 tys. zł niż w 2014 r. oraz nie przekroczyły limitu ustalonego w planie finansowym Urzędu²⁴. W 2015 r. zawarto 94 umowy o dzieło z 55 osobami niebędącymi pracownikami Urzędu oraz 18 umów zlecenia, z tego trzy umowy zawarte z czterema własnymi pracownikami oraz 15 umów zawartych z 12 innymi osobami. Umowy dotyczyły głównie opracowania artykułów

²¹ Na organizację w 2015 r. 48 uroczystości zaplanowano kwotę 3.853,0 tys. zł, z czego wydatkowano 2.433,4 tys. zł, tj. 63%. Wysokość przyznanej dotacji wynosiła od 1,8 tys. zł do 896,1 tys. zł. Niższe wykonanie planu wynikało z faktu, że nie wszystkie uroczystości odbyły się ze względu na śmierć lub chorobę weteranów lub zostały odwołane (75. rocznica mordu katyńskiego) natomiast w uroczystościach 70-jej rocznicy wyzwolenia obozów KL Auschwitz-Birkenau weterani wzięli udział na zaproszenie i koszt innych organizatorów.

²² 70 -ta Rocznicą walk o Kołobrzeg i zaślubin Polski z morzem, odsłonięcie tablicy upamiętniające wiceadmirała Jerzego Świrskiego, VI edycja konkursu „Historia mojej małej ojczyzny”, upamiętnienie sybiraków „Tułacznych Dzieci”.

²³ W 2015 r. wydano 16.200 decyzji o udzieleniu pomocy dla 14.413 osób. Średnia kwota przyznanej pomocy na osobę wyniosła 561 zł.

²⁴ Art. 16 ust. 1 ustawy z dnia 5 grudnia 2014 r. o zmianie niektórych ustaw w związku z realizacją ustawy budżetowej (Dz. U. poz. 1877).

prasowych do Biuletynu Kombatant, opracowania wydawnictw i wygłoszenia prelekcji, tłumaczeń związanych z uroczystościami upamiętniającymi walki o niepodległość i suwerenność Rzeczypospolitej Polskiej.

Przeciętne zatrudnienie w 2015 r. w części 54 wyniosło 144 osoby, w tym 127 będących członkami korpusu służby cywilnej, 11 nieobjętych mnożnikowym systemem wynagrodzeń, czterech będących żołnierzami oraz dwie osoby zajmujące kierownicze stanowiska państwowe. Przeciętne zatrudnienie w 2015 r. było niższe o 1 osobę niż w 2014 r. Wydatki na wynagrodzenie wyniosły 9.346,0 tys. zł, co stanowiło 99,5% planu po zmianach i w porównaniu do 2014 r. były wyższe o 162 tys. zł, tj. o 1,8%. Przeciętne miesięczne wynagrodzenie na jednego zatrudnionego w 2015 r. wyniosło 5.409 zł i było o 2,5% wyższe niż w 2014 r. (5.278 zł).

(dowód: akta kontroli str. tom I, str. 152-180; 227-230)

Wydatki majątkowe Urzędu zrealizowano w kwocie 166,9 tys. zł, co stanowiło 99,1% planu po zmianach. Wydatki te zostały w całości przeznaczone na zakupy inwestycyjne i były uzasadnione z punktu widzenia realizowanych zadań. W ramach wydatków majątkowych zakupiono m. in.: 3 kserokopiarki za 25,7 tys. zł, drukarki za 9,0 tys. zł, sprzęt komputerowy za 127,6 tys. zł.

(dowód: akta kontroli tom I, str. 223-226)

2.2. Zamówienia publiczne

Urząd w 2015 r. zrealizował 5 zamówień na kwotę 1.208,6 tys. zł. W próbie wydatków w łącznej kwocie 1.162,2 tys. zł badanej pod kątem prawidłowości stosowania ustawy z dnia 29 stycznia 2004 r. – Prawo zamówień publicznych²⁵ nie stwierdzono nieprawidłowości. Badaniem objęto cztery postępowania, z tego trzy postępowania przeprowadzone w trybie przetargu nieograniczonego oraz jedno w trybie z wolnej ręki. Przedmiotem udzielonych zamówień w trybie przetargu nieograniczonego były: usługa zakwaterowania, wyżywienia, transportu oraz udostępnienia pomieszczeń konferencyjnych na potrzeby kongresu Światowej Federacji Weteranów w dniach 26 sierpnia do 5 września 2015 r. na kwotę 635,2 tys. zł, świadczenie usług pocztowych polegających na przyjmowaniu, przemieszczaniu i doręczaniu przesyłek listowych i paczek w obrocie krajowym i zagranicznym od 1 lipca 2015 r. do 31 grudnia 2015 r. na kwotę brutto 216,4 tys. zł, zakup sprzętu komputerowego oraz wyposażenia i oprogramowania do Urzędu do Spraw Kombatantów i Osób Represjonowanych na kwotę 240,6 tys. zł. Przedmiotem zamówienia udzielonego w trybie z wolnej ręki była usługa świadczenia powszechnych usług pocztowych polegających na przyjmowaniu, przemieszczaniu i doręczaniu przesyłek listowych i paczek w obrocie krajowym i zagranicznym od 1 czerwca 2015 r. do czasu rozstrzygnięcia postępowania prowadzonego w trybie przetargu nieograniczonego na kwotę 70,0 tys. zł. W wyniku przeprowadzonych badań stwierdzono, że wydatków dokonywano zgodnie z planem finansowym, na zakupy służące realizacji celów Urzędu oraz zgodnie z obowiązującymi przepisami.

Ponadto Urząd udzielił zamówień na kwotę 2.965,7 tys. zł, których wartość każdego z nich nie przekraczała wyrażonej w złotych równowartości kwoty 30.000 euro (art. 4 pkt 8 ustawy Prawo zamówień publicznych). Z tej grupy szczegółowemu badaniu poddano 78 wydatków o wartości 1.383,4 tys. zł²⁶ pod kątem przestrzegania wewnętrznych procedur zawartych w Instrukcji udzielania zamówień publicznych wprowadzonej Zarządzeniem Szefa Urzędu. W wyniku badania nie stwierdzono nieprawidłowości za wyjątkiem udzielenia zamówienia na usługę gastronomiczną na kwotę 22.250 zł²⁷ z pominięciem rozeznania cenowego, do czego zobowiązywał § 15 ust. 3 Zarządzeniu Kierownika Urzędu do Spraw Kombatantów i

²⁵ Dz. U. z 2015 r., poz. 2164.

²⁶ Doboru postępowań dokonano na podstawie wylosowanych dowodów księgowych metodą MUS.

²⁷ Faktura 61/9/2015 z 9 września 2015 r.

Osób Represjonowanych oraz Dyrektora Generalnego Urzędu do Spraw Kombatantów z dnia 16 kwietnia 2014 wprowadzającego Instrukcję udzielania zamówień publicznych przez Urząd do Spraw Kombatantów.

(dowód: akta kontroli tom. II str. 38-43;154 – 377)

Ustalone
nieprawidłowości
i uwagi

Stwierdzona nieprawidłowość dotyczyła zamówienia na usługę gastronomiczną na kwotę 22.250 zł²⁸ z pominięciem rozeznania cenowego, do czego zobowiązywał § 15 ust. 3 ww. Instrukcji. Udzielanie zamówień publicznych z pominięciem procedur, ustalonych w zarządzeniu Kierownika Urzędu do Spraw Kombatantów i Osób Represjonowanych, jest działaniem nielegalnym.

2.3. Badanie próby dowodów księgowych

Szczegółowym badaniem objęto realizację wydatków w kwocie 2.444,9 tys. zł, tj. 8,2% wydatków Urzędu. Doboru próby wydatków dokonano na postawie wygenerowanych z systemu księgowego dowodów księgowych odpowiadających pozapłacowemu wydatkom budżetowym Urzędu. Próba została wylosowana metodą monetarną (MUS²⁹) spośród 1190 zapisów księgowych o łącznej wartości 6.207,4 tys. zł. Badaniem objęto 96 dowodów księgowych na kwotę ogółem 2.420,7 tys. zł, w tym w grupie wydatków majątkowych dwa dowody na kwotę 143,3 tys. zł, a w grupie wydatków bieżących 94 dowody na kwotę 2.277,4 tys. zł. Natomiast próba wydatków dobranych celowo wynosiła 9 dowodów na kwotę 24,2 tys. zł.

W wyniku przeprowadzonych badań stwierdzono, że wydatków dokonywano zgodnie z planem finansowym, na zakupy i usługi służące realizacji celów Urzędu oraz zgodnie z obowiązującymi przepisami. Stwierdzono, że dokumenty potwierdzające ww. wydatki spełniały cechy dowodu księgowego, określone w art. 21 ust. 1 ustawy z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości³⁰. Nie stwierdzono przypadków zapłaty faktur po terminie ich płatności lub zapłaty odsetek z tytułu nieterminowo regulowanych zobowiązań finansowych.

NIK negatywnie ocenia przyjęcie do rozliczenia, zaakceptowanie i rozliczenie następujących faktur VAT: nr 61/9/2015 z 09.09.2015 r. na usługę gastronomiczną na kwotę 22.250 zł; nr 08/2015 z dnia 16.06.2015 r. na usługę turystyczną, zakwaterowanie i wyżywienie w dniach 11-15 czerwca 2015 r. w ramach XXX zjazdu Łagierników i Żołnierzy AK na kwotę 25.000 zł; nr 1/9/2015 z 7.09.2015 r. na usługę zakwaterowania, wyżywienia, transportu oraz udostępnienia pomieszczeń konferencyjnych na potrzeby kongresu Światowej Federacji Weteranów na kwotę 444.151 zł; nr 83/KSB/03/2015 z dnia 9 marca 2015 r na zakup artykułów spożywczych na kwotę 500 zł. Nie spełniały one wymogów art. 106e ust. 1 pkt 8, 9 ustawy o podatku od towarów i usług, a w przypadku zakupu artykułów spożywczych, również wymogów określonych w art. 106e ust. 1 pkt 7 tej ustawy, który stanowi, że „faktura powinna zawierać nazwę towaru lub usługi”. W opisie faktur dotyczących usług zakwaterowania, wyżywienia i transportu nie określono liczby osób, wobec których świadczono usługi.

Dyrektor Generalny Urzędu wyjaśnił, że faktura nr 61/9/215 z 9 września 2015 r. na usługę gastronomiczną, o wartości 22.250 zł zawierała cenę jednostkową „(...) natomiast jednostki miary i ilości odnoszą się wyłącznie do towarów, co wprost wynika z przepisu art. 106e ust. 1 pkt 8, zatem niesłuszna jest opinia, że wzmiankowana faktura powinna je zawierać.” Odnosnie faktury nr 08/2015 r. z 16 czerwca 2015 r. na usługę turystyczną, zakwaterowanie i wyżywienie w dniach 11-15 czerwca 2015 r. w ramach XXX Zjazdu Łagierników Żołnierzy

²⁸ Faktura 61/9/2015 z 9. 09.2015 r.

²⁹ Z prawdopodobieństwem proporcjonalnym do wartości.

³⁰ Dz.U. z 2013 r., poz. 330 ze zm.

AK oraz faktury nr 00/09/2015 za zakwaterowanie, wyżywienie, transport oraz udostępnienie pomieszczeń konferencyjnych na potrzeby kongresu Światowej Federacji Weteranów wyjaśnił, że „ma zastosowanie przepis art. 106e ust. 2 ustawy o podatku od towarów i usług, który wprost zakazuje umieszczania danych określonych w art. 106e ust. 1 pkt 9 i 11 (...)”.

Wyjaśnił również, że „nie praktykujemy umieszczania w opisie faktury informacji o liczbie uczestników uroczystości korzystających z usługi gastronomicznej (...)”.

Odnosząc faktury na zakup artykułów spożywczych Dyrektor Generalny Urzędu wyjaśnił, że „przedmiotem transakcji był zbiór artykułów spożywczych (...), które stworzyły odrębny wyrób pod nazwą kosz delikatesowy. Wielu przedsiębiorców komponuje takie kosze z artykułów i sprzedaje je jako towar, nie specyfikując w rachunku czy fakturze poszczególnych przedmiotów nań się składających. Przedmiotem transakcji był zbiór artykułów spożywczych tworzący odrębny towar, którego cena wynosiła 500 zł za szt.”³¹

Ustosunkowując się do powyższych wyjaśnień wskazać należy, że kwestionowane faktury nie zawierały zakresu usług turystycznych, lecz jedynie nazwę usługi. Natomiast opisy faktur bez danych dotyczących ilości uczestników nie zawierały pełnego opisu zdarzenia gospodarczego. Zgodnie z ww. ustawą przedmiotem opodatkowania podatkiem od towarów i usług jest każdy towar oddzielnie, a nie zbiór towarów.

(dowód: akta kontroli tom I str. 231-314)

Ustalono
nieprawidłowości
i uwagi

NIK negatywnie ocenia przyjmowanie, akceptowanie i rozliczanie faktur za towary, usługi gastronomiczne i turystyczne, które nie zawierały określenia nazwy towaru lub zakresu świadczonych usług oraz ilości i ceny jednostkowej towaru lub usługi, czym nie spełniały wymogów określonych w art. 106e ust. 1 pkt 7, 8 i 9 ustawy o podatku od towarów i usług. I tak w przypadku faktur za usługi gastronomiczne art. 106e ust. 1 pkt 8 i 9 ww. ustawy jednoznacznie określa, że faktura powinna zawierać zakres wykonanych usług (a nie tylko nazwę usługi jak ma to miejsce w zakwestionowanej fakturze) oraz cenę jednostkową usługi. Odnosząc faktur na zakwaterowanie, wyżywienie i transport, nie zostały spełnione warunki do uznania, że podstawą opodatkowania jest kwota marży, kiedy faktura nie powinna zawierać danych zawartych w art. 106e ust. 1 pkt 9 i 11 ustawy o VAT. W przypadku faktury Vat nr 83/KSB/03/2015 z dnia 9 marca 2015 r na zakup artykułów spożywczych, nie zawierała ona danych wymaganych w art. 106 e ust 1 pkt 7,8,9 o podatku od towarów i usług tj. nazwy towaru, miary i ilości dostarczonych towarów, ceny jednostkowej towaru, lecz nazwą zbioru towarów (artykuły spożywcze) bez wyszczególnienia nazwy, jednostki miary i ilości poszczególnych towarów. Rozliczenie faktur niespełniających wymogów określonych w ustawie o podatku od towarów i usług jest działaniem nierzetelnym oraz świadczy o słabości kontroli zarządczej w tym zakresie.

2.4. Zobowiązania

Zobowiązania w części 54 na koniec 2015 r. wyniosły 836,1 tys. zł i w porównaniu z rokiem poprzednim były niższe 3,6 tys. zł, tj. o 0,4%. Zobowiązania dotyczyły głównie dodatkowego wynagrodzenia rocznego wraz z pochodnymi, które stanowiły 82,3% zobowiązań (688,2 tys. zł). Pozostałe zobowiązania w kwocie 147,9 tys. zł dotyczyły głównie usług pocztowych i telekomunikacyjnych. Zobowiązania wymagalne na koniec 2015 r. nie wystąpiły.

(dowód: akta kontroli tom I str.185-190;194-195)

2.5. Działania podejmowane w ramach nadzoru i kontroli

³¹ Faktura została wystawiona przez przedsiębiorcę prowadzącego sklep z alkoholem.

Szef Urzędu jako dysponent główny i dysponent III stopnia prawidłowo wykonywał obowiązki w zakresie nadzoru i kontroli nad całością gospodarki finansowej, zgodnie z zasadami określonymi w art. 175 uofp, z wyjątkiem nadzoru w zakresie przyjmowania, akceptowania i rozliczania faktur za towary, usługi gastronomiczne i turystyczne, nie zawierających określenia nazwy towaru lub zakresu świadczonych usług oraz ilości i ceny jednostkowej towaru lub usługi, czym nie spełniały wymogów określonych w art. 106e ust. 1 pkt 7, 8 i 9 ustawy o podatku od towarów i usług. W Urzędzie dokonywano comiesięcznych ocen wykonania dochodów, wydatków oraz wykonania wydatków w układzie zadaniowym. W 2015 r. przeprowadzono, zgodnie z planem trzy kontrole wewnętrzne: 1) Prawidłowość udzielania i rozliczania dotacji na realizację zleconych zadań publicznych (zapewnienie opieki kombatanom i innym osobom uprawnionym) w Departamencie Współpracy ze Stowarzyszeniami i Ewidencji, 2) Realizacja procedur mianowania kombatanów na wyższe stopnie wojskowe – w Departamencie Uroczystości, 3) Realizacja i prawidłowość wykorzystania dotacji celowych, przyznawanych przez Urząd na zasadach określonych w ustawie o pożytku publicznym i o wolontariacie³² w ramach otwartego konkursu ofert - w wybranych organizacjach pozarządowych i innych podmiotach. Nie zrealizowano zaplanowanej kontroli pn. „Rozliczanie krajowych delegacji służbowych” z uwagi na zlecenie osobie odpowiedzialnej za przeprowadzanie kontroli dodatkowych czynności, związanych z powołaniem na stanowisko koordynatora do spraw wdrażania Rządowego Programu Przeciwdziałania Korupcji na lata 2014- 2019 r. Kontrole w Urzędzie prowadzono w ramach jednoosobowego stanowiska do spraw kontroli.

Zalecenia pokontrolne dotyczyły zamieszczania w ogłoszeniu otwartego konkursu ofert wszystkich wymaganych przepisami informacji, zgodnie z art. 13 ust. 2 o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie oraz dokonanie zmiany zapisu w umowach na realizację zadania publicznego, dotyczącego terminu sporządzania przez zleceniobiorcę sprawozdania końcowego na 30 dni od dnia zakończenia realizacji zadania publicznego. W wykonaniu zaleceń uzupełniono wzory ogłoszeń o brakujące elementy, a w umowach został określony właściwy termin sporządzenia przez zleceniobiorcę sprawozdania końcowego.

Szef Urzędu w złożonym w dniu 15 marca 2016 r. „Oświadczeniu o stanie kontroli zarządczej za rok 2015” wskazał, że „w ograniczonym stopniu funkcjonowała adekwatna, skuteczna i efektywna kontrola zarządcza”. W działalności Urzędu zidentyfikowano słabości kontroli zarządczej w obszarze skuteczności i efektywności działalności w zakresie nieosiągnięcia planowanych wartości mierników określonych w Planie działalności Urzędu na rok 2015. Planowane działania, które zostaną podjęte w celu poprawy funkcjonowania kontroli zarządczej dotyczą: wzmocnienia kadrowego komórek organizacyjnych realizujących zadania z zakresu orzekania o uprawnieniach kombatanów i innych osób uprawnionych oraz udzielania pomocy pieniężnej kombatanom, ofiarom represji i innym osobom uprawnionym, kontynuacji działań w zakresie bieżącego monitoringu realizacji celów i zadań, przeprowadzenia audytu w obszarze prowadzenia postępowań administracyjnych i wydawania decyzji administracyjnych.

(dowód: akta kontroli tom I, str. 323 – 406)

2.6. Efekty rzeczowe prowadzonej działalności

Zgodnie z budżetem zadaniowym, Urząd realizował sześć działań w ramach zadania 13.3 – Sprawy kombatanów i osób represjonowanych, ujętego w funkcji 13 – Zabezpieczenie społeczne i wspieranie rodziny. Wydatki w kwocie 29.777,9 tys. zł poniesione przez Urząd w 2015 r. służyły realizacji tego zadania. Ponadto wydatkowano 1,0 tys. zł na działanie

³² Ustawa z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (Dz. U. z 2016 r. poz. 239).

11.4.2.4. Szkolenie obronne administracji publicznej i przedsiębiorców w ramach funkcji 11 - Bezpieczeństwo zewnętrzne i nienaruszalność granic.

Ocena wykonania zadania 13.3. dokonana została w oparciu o analizę nakładów, efektów i wskaźników realizacji wybranych pięciu działań ujętych w budżecie zadaniowym o największych kwotach wydatków. Źródłem wszystkich wydatków określonych w budżecie zadaniowym był budżet państwa.

1. Działanie 13.3.1.1. Orzekanie w sprawach kombatanckich i innych. Miernikiem skuteczności realizacji tego działania był odsetek wniosków rozpatrzonych w terminie do 20 dni. Odsetek wniosków rozpatrzonych w terminie³³ wyniósł 87,68% i był niższy o 8,32% od zakładanego (na 96,0%) w ustawie budżetowej na 2015 r. oraz zmniejszył się o 5,37% w porównaniu do roku poprzedniego (93,05%). Nakłady poniesione na realizację działania w wysokości 3.745,5 tys. zł były niższe od planowanych o (9,8%) oraz zmniejszyły się o 10,2% w porównaniu do roku poprzedniego;
2. Działanie 13.3.1.2. Prowadzenie elektronicznej bazy akt kombatanckich. Miernikiem skuteczności realizacji tego działania był odsetek akt uporządkowanych w stosunku do przyjętych. W 2015 r. uporządkowano 31,39% akt, tj. 0,21% mniej niż zakładano w ustawie budżetowej (31,60%) i więcej o 2,58% niż w roku poprzednim (28,81%). Nakłady poniesione na realizację działania w wysokości 2.027,8 tys. zł wyniosły 100% nakładów planowanych oraz były wyższe o 9,3% w porównaniu do roku poprzedniego;
3. Działanie 13.3.2.2. Prowadzenie spraw w zakresie udzielania pomocy pieniężnej kombatancom i innym osobom uprawnionym. Miernikiem sprawności w tym działaniu był odsetek wniosków o przyznanie pomocy pieniężnej rozpatrzonych w terminie do 20 dni. W 2015 r. odsetek wniosków rozpatrzonych w terminie wyniósł 64,83%³⁴ i był niższy o 25,17% do zakładanego w ustawie budżetowej (90,0%) oraz zmniejszył się o 12,51% do roku poprzedniego (77,34%). Nakłady poniesione na realizację działania w wysokości 12.987,0 tys. zł stanowiły 34,84% nakładów planowanych, natomiast wzrosły o 1,6% w porównaniu do roku poprzedniego;
4. Działanie 13.3.3.1. Wsparcie zadań upamiętniających tradycje walk niepodległościowych. Miernikiem sprawności w tym działaniu była liczba dofinansowanych przez Urząd przedsięwzięć w formie dotacji celowych. Liczba dofinansowanych przedsięwzięć wyniosła 69 i była niższa o 11 od zakładanej w ustawie budżetowej o 13,8% oraz zmniejszyła się w porównaniu do roku poprzedniego o 17, tj. o 19,8%. Nakłady poniesione na realizację działania w wysokości 1.211,7 tys. zł były o 1,2% niższe od planowanych oraz prawie trzykrotnie (2,9) niższe w porównaniu do roku poprzedniego;
5. Działanie 13.3.3.2. Organizowanie i współorganizowanie uroczystości upamiętniających tradycje walk o niepodległość i suwerenność RP. Miernikiem sprawności w tym działaniu była liczba organizowanych i współorganizowanych uroczystości i innych przedsięwzięć upamiętniających. W 2015 r. liczba organizowanych uroczystości wyniosła 212 i była wyższa od zakładanej w ustawie budżetowej o 4, tj. o 1,9% i niższa o 16 od wykonanej w roku poprzednim. Nakłady poniesione na organizację i współorganizację uroczystości w wysokości 9.774,5 tys. zł były niższe o 0,7% od planowanych oraz wyższe o 6,8% w porównaniu do roku poprzedniego.

³³ W 2015 do Urzędu w sprawach orzekania o uprawnieniach kombatanckich wpłynęły 8.193 wnioski, z czego 7.184 wnioski rozpatrzono w terminie 20 dni.

³⁴ W 2015 r. do Urzędu wpłynęły 17.252 wnioski o przyznanie pomocy pieniężnej, z czego 11.184 wnioski rozpatrzono w terminie do 20 dni.

W działalności Urzędu dotyczącej osiągnięcia efektów rzeczowych uwagi NIK dotyczą niewykonania zakładanych mierników dla działania 13.3.1.1. Orzekanie w sprawach kombatanckich i innych. Osiągnięty miernik wyniósł 87,68 % i był o 8,32% niższy od planowanego. Nie osiągnięto również zakładanego miernika dla działania 13.3.2.2. Prowadzenie spraw w zakresie udzielania pomocy pieniężnej kombatanantom i innym osobom uprawnionym. Osiągnięty miernik wyniósł 64,83% i był o 25,17% niższy od planowanego. Ponadto nie osiągnięto zakładanego miernika dla działania 13.3.3.1. Wsparcie zadań upamiętniających tradycje walk niepodległościowych. Miernikiem sprawności w tym działaniu była liczba dofinansowanych przez Urząd przedsięwzięć w formie dotacji celowych, która wyniosła 69 i była niższa o 11 od planowanej. Głównymi czynnikami, które wpłynęły na niższe wykonanie planowanych mierników był wzmożony napływ wniosków o przyznanie pomocy pieniężnej kombatanantom i innym osobom uprawnionym oraz nowelizacja ustawy o kombatantach umożliwiająca transfer świadczeń kombatanckich za granicę, co spowodowało siedmiokrotny wzrost wpływu wniosków o nadanie uprawnień kombatanckich. Ponadto wpływ na niższe wykonanie mierników miało rozpoczęcie realizacji ustawy o działaczach opozycji antykomunistycznej oraz osobach represjonowanych z powodów politycznych, która weszła w życie z dniem 31 sierpnia 2015 r. W celu szybkiego i sprawnego rozpatrywania wniosków o nadanie uprawnień kombatanckich i innych oraz wniosków o przyznanie pomocy pieniężnej i innych świadczeń zwiększono zatrudnienie o 5 etatów w Departamencie Współpracy ze Stowarzyszeniami i Ewidencji.

(dowód: akta kontroli tom I str. 407 - 430)

3. Roczne sprawozdania budżetowe oraz kwartalne sprawozdania w zakresie operacji finansowych

Opis stanu
faktycznego

Kontrolą objęto prawidłowość i terminowość sporządzania rocznych sprawozdań budżetowych Urzędu za 2015 r.:

- o stanie środków na rachunkach bankowych państwowych jednostek budżetowych (Rb-23),
- z wykonania planu dochodów budżetowych (Rb-27),
- z wykonania planu wydatków budżetu państwa (Rb-28),
- z wykonania wydatków budżetu państwa oraz budżetu środków europejskich w układzie zadaniowym (Rb-BZ1),

a także sprawozdań za IV kwartał 2015 r.:

- o stanie należności oraz wybranych aktywów finansowych (Rb-N),
- o stanie zobowiązań według tytułów dłużnych oraz poręczeń i gwarancji (Rb-Z).

Kwoty wykazane w sprawozdaniach Urzędu były zgodne z danymi wynikającymi z ewidencji księgowej. Sprawozdania przekazują prawdziwy obraz dochodów, wydatków a także należności i zobowiązań w 2015 r. Na koniec 2015 r. nie wystąpiły zobowiązania, podlegające wykazaniu w kwartalnym sprawozdaniu Rb-Z. Wyżej wymienione sprawozdania zostały sporządzone terminowo i prawidłowo pod względem merytorycznym i formalno-rachunkowym, oraz zgodnie z przepisami rozporządzeń Ministra Finansów z dnia 16 stycznia 2014 r. w sprawie sprawozdawczości budżetowej; z dnia 4 marca 2010 r. w sprawie sprawozdań jednostek sektora finansów publicznych w zakresie operacji finansowych; z dnia 28 grudnia 2011 r. w sprawie sprawozdawczości budżetowej w układzie zadaniowym.

(dowód: akta kontroli tom str. 315-322)

Ustalono
nieprawidłowości
i uwagi

W zakresie działalności Urzędu dotyczącej sprawozdawczości budżetowej nie stwierdzono nieprawidłowości.

V. Uwagi i wnioski

Przedstawiając powyższe oceny wynikające z ustaleń kontroli, Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 5 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli³⁵ wnioskuje o:

- wyeliminowanie przypadków przyjmowania, akceptowania i rozliczania faktur za towary i usługi, wystawionych niezgodnie z wymogami określonymi w art. 106e ust. 1 pkt 7, 8 i 9 ustawy o podatku od towarów i usług,
- wyeliminowanie przypadków udzielania zamówień publicznych dla zamówień o wartości poniżej 30 tys. euro bez stosowania procedur ustalonych w zarządzeniu Kierownika Urzędu do Spraw Kombatantów i Osób Represjonowanych.

VI. Pozostałe informacje i pouczenia

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla Szefa Urzędu do Spraw Kombatantów i Osób Represjonowanych, drugi do akt kontroli.

Obowiązek
poinformowania
NIK o sposobie
wykorzystania uwag
i wykonania wniosków

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do Prezesa Najwyższej Izby Kontroli.

Zgodnie z art. 62 ustawy o NIK proszę o poinformowanie Najwyższej Izby Kontroli, w terminie 14 dni od otrzymania wystąpienia pokontrolnego, o sposobie wykorzystania uwag i wykonania wniosków pokontrolnych oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań.

W przypadku wniesienia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

Warszawa, dnia 14 kwietnia 2016 r.

Najwyższa Izba Kontroli
Departament Pracy, Spraw Społecznych i
Rodziny

Dyrektor
Jacek Szczerbiński

podpis

³⁵ Dz. U. z 2015 r., poz.1096.